

Avtorska predstava v nastajanju

KRIK: PRVI GLAS

Avtorska predstava v nastajanju

KRIK: PRVI GLAS

Prvi dogodek:

petek,	18. novembra 2022,
četrtek,	24. novembra 2022,
petek,	25. novembra 2022,

ob 18.00 uri na ŠO3,
AGRFT, Aškerčeva 5.

Avtorji predstave

JURE ŽAVBI

LARA WOLF

KATJA MARKIČ

URŠA MAJCEN

Igralca

JURE ŽAVBI

LARA WOLF

Glasovi na zvočnih posnetkih

JURE ŽAVBI

LARA WOLF

URŠA MAJCEN

KATJA MARKIČ

MARY ANNE BLANCHE

Dramaturginji

URŠA MAJCEN

KATJA MARKIČ

Kostumografka

NIKA DOLGAN

Koreograf

ŽIGAN KRAJNČAN

Oblikovalca zvoka

MARY ANNE BLANCHE

ALJOŠA ŽIVADINOV ZUPANČIČ

Oblikovalec luči

DOMEN LUŠIN

Fotografinja

ANA ŠINK KRENNER

Avtor grafične podobe

OSKAR MIKETIČ

Grafični oblikovalec

ČRT MATE

Lektorica gledališkega lista

DOC. DR. NINA ŽAVBI

Mentor za dramsko igro

RED. PROF. BORIS OSTAN

Produkcija

KUD TRANSFORMATOR

Koprodukcija

AKADEMIJA ZA GLEDALIŠČE, RADIO, FILM IN TELEVIZIJO

Pogovor z gledalci vodijo

ZDRUŽENJE ZA MOČ

Univerza v Ljubljani
Akademija za gledališče,
radio, film in televizijo

TRANSFORMATOR
Kulturno
Umetniško
Društvo

Zahvale

ZDRUŽENJU ZA MOČ, PUM-O RADOVLJICA, RENATI ČADEŽ ŽAVBI,
TOMAŽU ŽAVBIJU, MARUŠI MALI, MAŠI BORNŠEK, IZR. PROF. DR.
ANDREJU STARCU IN DONATORJEM PLIŠASTIH IGRAČ.

KAKOR OTROKA

še vohaš
ustekleničeno otroškost
infantilnost
nedoraslega čuta za intimo
»pokaži
kaj še lahko boli«
hotela sem se igrati
kdo ti je prvi prekuhal zobe
nedolžnost
pod pretvezo ignorance
ne smeš se ustavit
ko rečem »dovolj«

greva se ljubiti
kakor otroka

(um)

Jure Žavbi

dr. Andrej Starc

Katja Markič

Urša Majcen

Kakor otroka **1**

V iskanju glasu **6**

Intervju **10**

Gledališčiti raziskavo:
režijsko-dramaturški pristop **16**

Kaj krik kriči:
O misli za procesom **19**

Kosilo **27**

Zgodba **29**

Medved Pu **31**

Kdo sem? **33**

V iskanju glasu

Težko je spregovoriti o svojem delu, saj med procesom izgubiš distanco. Še težje pa je spregovoriti o spolnih zlorabah otrok. Vendar je to nujno. Za vse ljudi, ki jih imam rad in so doživeli tovrstno izkušnjo, ter za vse, ki se borijo, da jim preteklost ne bi preprečevala zaživetih srečno in mirno življenje. V tem vse hitrejšem svetu, kjer je razmah internetnih socialnih omrežij še poglobil individualizacijo človeka, se izgublja sočutje in skrb za sočloveka. Krepijo pa se nerazumevanje, nepripadnost in osamljenost, ki ustvarjajo idealno okolje za rast vseh vrst nasilja v vseh družbenih strukturah. Pri nasilju je vedno prisoten strah. Strah pred bolečino, ranljivostjo, nerazumevanjem, obsojanjem, tudi izgubo, ki nas prepriča v anemičnost in molk. Tako pravzaprav nastane tabu. Začenši s tem želim zarezati v to tišino in ustvariti varne pogoje za tvorjenje glasu in besed, ki naj prerastejo v dialog. Pri tem mi pomaga ekipa čudovitih in bogatih ustvarjalcev, med katerimi se počutim varno, sprejeto in navdihnjeno, da si upam ustvarjati tak projekt, ki mi pomeni ogromno.

To je moj prvi avtorski projekt – predstava, ki to ni. Pravzaprav je hibrid več uprizoritvenih praks. To je predvsem raziskovanje. Nenehno. Tako v vsebinskem kot uprizoritvenem smislu. Je nedokončan produkt, ki se bo razvijal dalje. Tako imenovani *work in progress*. To je začetek, je impulz, je motivacija, je prvi dogodek, ki mu bodo sledili še drugi. To je dotik ene največjih tèm človeške družbe – spolne zlorabe otrok. O njej govorimo pazljivo in z občutljivostjo. Z dejstvi, do katerih smo se do tega trenutka dokopali z raziskavo, in z avtorskimi prizori, ki so plod naše domišljije in so čista fikcija. To je zavest o

družbenem stanju, predsodkih in odnosu do téme. Je kar se da neobremenjen in neobsojajoč pogled na psihološke mehanizme človeka, na notranje globoke praznine človeka. Hkrati pa je širše preizpraševanje zlorab v vsakodnevnem življenju, ki so nemalokdaj na nek nezaveden način sprejete kot samoumevne, pa to nikoli ne bi smele biti. Je ničelna toleranca do vseh nasilnežev, ki so na tak ali drugačen način pustili negativno sled na sočloveku. In zato je boj proti zlu, boj za varnost in brezskrbno odraščanje ter razvoj naših najmlajših članov družbe. Je želja po bolj odprti in senzibilni družbi, ki bo izostrila sluh in prepoznala tihe krike iz vseh družbenih celic ter se nanje odgovorno in aktivno odzvala. Je glas za vse, ki kričijo, pa niso slišani. Je glas za pogum.

Hkrati je to tudi moj magistrski projekt. Izpitni nastop, za katerega bom dobil oceno. Pa je to le formalna obveznost z možnostjo, da se tovrsten projekt lahko zgodi prav na AGRFT. Poglavitna je točka, na kateri se lahko ustavim in pogledam nazaj. Na preteklih pet let akademije, na vse kolege, na vse svoje učitelje in na vse igralce, režiserje in ostale umetnike, ki so me s svojimi umetninami nagovarjali in s tem vplivali na moj igralski izraz ter rast. Iščem jih v sebi in jim dajem priložnost, da se v predstavi skozi uprizoritvene mehanizme srečam z njihovim glasom, ki ga reflektiram in ozaveščam, vsekakor pa ne jemljem kot samoumevnega oziroma kot absolutno resnico in edino pravilno. Nikakor! Ustvarjam le prostor, da zadiham, da razgrnem paleto vseh vplivov in skozi njih poskusim tvoriti svoj lasten igralski glas. Tudi to je proces in zahteva izkušnje, zato je to le prvi korak. Korak ozaveščanja. Točka sprejetja, kjer naredim piko in nato nadaljujem.

Treba je odstraniti vzorce

Izseki pogovora z izr. prof. dr. Andrejem Starcem, profesorjem javnega zdravstva, seksologom, terapevtom medicinske hipnoze, terapevtom bioresonance in dekanom Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani.

Kaj se zgodi, če oz. ko oseba pri sebi prepozna pedofilsko nagnjenja in poišče pomoč?

Samo če si posameznik problem prizna, si bo lahko poiskal pomoč. Mnogokrat pa se zgodi, da posameznik nagnjenj ne prepozna, temveč se jih sramuje in se zaveda posledic, ki bi iz priznanja lahko sledile, zato ostane tiho. Prav tako je možno, da posameznik s pedofilskimi nagnjenji nikoli ne izvede kaznivega dejanja, žal pa lahko prihaja do najhujših scenarijev.

V prejšnjem stoletju so v Ameriki izvajali mnogo poskusov biokemičnega zdravljenja, od zmanjševanja, dodajanja hormonov, kastracije itd. A kastracija ni vedno uspešna. Zdravljenje je zdaj bolj področje psihiatrije. V idealnem primeru bi potrebovali multidisciplinarno ekipo (od psihiatra do seksologa), ki obravnava tako osebo. Multidisciplinarni pristop torej, dopolnjen tudi z ustreznimi tabletami, ki inhibirajo določene procese v možganih. Seveda je proces dolgotrajen, potrebna je temeljita psihiatrična pomoč. Pristop pa mora biti na nek način precej agresiven, saj je potrebno izkoreniniti vzorce obnašanja, ki so vezani na užitek.

Družba, ki je demokratična, stremi k resocializaciji in rehabilitaciji. V procesu resocializacije se osebo po odtujitvi iz okolja po določenem času vrne vanj, z upanjem, da bo svoje težnje takrat obvladala. Majhen procent resocializacij je uspešen, a zanesljivih podatkov ni. To je še vedno tabu tema.

Verjetno bi nekdo, ki bi ta nagnjenja pri sebi prepoznal, prej poiskal pomoč, če tako močnega tabuja ne bi bilo?

Absolutno. Kulturološko okolje je močen faktor.

Zelo je pomembno, kako je družba strukturirana. Slovenije zaenkrat ne vidim na dobri poti. Sploh glede dostopnih informacij, mnogo je tudi nepravilnih informacij, izkrivljenih informacij. Na Balkanu je npr. še hujša tabuizacija teme pedofilije.

Ljudje se težje odločijo za pomoč, saj si avtomatično etiketiran, po drugi strani pa postaneš tudi predmet posmeha. Priznavanje, da imaš težavo, se žal pogosto smatra kot sramotno.

So pedofilsko nagnjenja dedna?

Epigenetika (področje molekularne biologije, ki preučuje kromosome) ugotavlja podobnosti med aleli posameznikov, ki spadajo med odvisnike, torej je marsikatero nagnjenje mogoče razviti tudi kasneje v življenju. Hkrati pa je marsikatera lastnost prednikov lahko dedna. Tako da obstaja verjetnost, da je pedofilsko nagnjenje lahko dedno, pridobljeno ali priučeno. Taka nagnjenost je psihična komponenta. Kako in kdaj se ustvari? Ne vem odgovora. Navadno znajo posamezniki sami povedati, pri kateri starosti so se fantazije pojavile. Krepitev vzorca in vračanje k miselnemu vzorcu med aktom pa nagnjenja krepi, vzorec je z vsako ponovitvijo močnejši.

Se pravi, da z vajo lahko izuriš svoje možgane, da te nekaj privlači?

Da.

Potem je teoretično mogoče z vajo prepričati svoje možgane, da spremenimo, kaj nas privlači?

To je temelj psihoterapevtskega pristopa. Poznamo tako imenovane pozitivne in negativne sugestije. Negativna sugestija v trenutku povzroči odziv v posamezniku, še posebej pri otrocih, ki še nimajo tako izoblikovanih filtrov, kot jih imamo mi odrasli. Pozitivne sugestije moramo večkrat ponoviti, da posameznik najde ustrezno miselno polje. Potem so še subtilne sugestije (npr. reklame), ki neposredno vplivajo na mišljenje in krepitev vzorcev.

Odpravljanje vzorca je mogoče s preusmeritvijo mišljenja na nek drugi fokus.

Ali je izgovor, da si oseba »ne more pomagati«, legitimen?

Percepcija posameznika, ki se udeležuje spolnega akta, je individualna. Skupna točka vseh, pa je zožena zavest in usmeritev v spolni objekt. Zdrav odnos pomeni, da se ti fokusiraš na ta objekt, zato je tudi percepcija zunanjega okolja omajana oz. omejena. Kaj se dogaja pri patologiji, pa je druga zgodba.

Psihiatrične težave govorijo o tem, da se oseba dejansko ne more zadrževati, ni pa nobenega parametra v obliki števil, podatkov o tem zares ni. Razlaga posameznikov je, da se ne morejo ustaviti, koliko pa je to zanesljivo, težko preverimo. Popolnoma prizemljeni posamezniki se lahko navkljub spolni vzdraženosti ustavijo. Če se posameznik res ni sposoben ustaviti, gre za patološko motnjo.

Ali lahko posameznika s pedofilskimi nagnjenji privlači odrasla oseba?

Načeloma so predmet njihovega spolnega užitka, težko izgovorim, otroci. Redki so primeri, ko gre za privlačnost do zelo širokega spektra starosti spolnih objektov. Posamezniki s pedofilskim nagnjenjem lahko tudi izvajajo spolni akt z odraslim, a si ob tem v domišljiji predstavljajo otroka, načeloma pa gre za privlačnost izključno do otrok.

Skozi naše raziskave smo prišli do možnosti, da se pedofilija lahko definira kot spolna usmerjenost. Kako bi komentirali tako predpostavko?

Dobro vprašanje.

Ljudje večinoma razumejo pojem pedofilije kot hudo spolno zlorabo in ne kot motnjo.

Pri kateri starosti se zakoličijo naša spolna nagnjenja?

Zelo zgodaj. V osnovni šoli. Po Freudu naj bi se izoblikovala osebnost tam nekje do tretjega, četrtega leta. In če naj bi se izoblikovala osebnost, naj bi se (po tem tolmačenju) izoblikovala tudi spolna preferenca. Kdaj se to realno zgodi? V teoriji naj bi se izoblikovala v obdobju pred adolescenco, čeprav tudi v obdobju adolescence prihaja do preizkušanja, človek se še išče. Z družbenim konsenzom, da je več spolnih usmerjenosti sprejemljivih, je tudi eksperimentiranja več.

Verjetno so osebe, ki imajo pedofilska nagnjenja, a se jih »vzdržijo«, saj se zavedajo realnosti in možnih posledic, nagnjene k depresiji in negativnemu dojemanju samih sebe? Vsaj v kontekstu družbe?

Nemalokrat se zaničujejo, mnogo depresivnih epizod poznamo in pogoste so psihološko-moralne posledice. Kot

prizemljena oseba s pedofilskimi nagnjenji se zavedaš, da ta tvoj vzorec ni samo nezdrav, ampak povzroča oz. bi lahko povzročal travmatske izkušnje, škodo ali še kaj hujšega ostalim. To je povezano s stopnjo samozavedanja.

Ali v praksi obstajajo primeri pedofilov, ki so ozdravljeni in živijo normalno spolno življenje z odraslimi?

Nimam tega podatka. Teoretično bi moralo biti tako. A ti vzorci so zelo zasidrani. Ko ti nekaj povzroča zadovoljstvo, se teh vzorcev zelo težko otreseš ...

Je več oseb s pedofilskimi nagnjenji moškega ali ženskega spola?

Več je moških. Poznamo tudi zlorabe s strani žensk, a jih je zelo malo ali pa se o njih ne govori.

Kako oseba, ki se odloči za zlorabo, pristopi do otroka?

Ogovarja ga ljubkovalno, z visokim glasom. Taki posamezniki so do otrok pogosto sprva ljubeznivi, nežni, ljubeči. Vzpostavljajo iluzijo skoraj starševske varnosti. Gre za zapeljevanje, poskus približevanja. Pogosto si agresorji že vnaprej ogledujejo prostor, da bo zanje »zapeljevanje« varno, da ne bo na očeh javnosti. Njihov cilj je predvsem pritegniti pozornost, če ne bo otrok (še sreča) zbežal.

Zakaj je tako velik procent spolne zlorabe otrok znotraj družine?

Gre za stvar lahkega dostopa. Predvidevaš tudi, da bo žrtev tiho. In nemalokrat je točno tako.

Ali otroci lahko doživijo orgazem med posilstvom?

Take podatke je težko pridobiti, saj gre za gnusno in odvratno dejanje, ko žrtve doživijo zelo globoke travmatske izkušnje, o katerih tudi ne govorijo rade.

V literaturi lahko zasledimo, da so nekatere žrtve med posilstvom doživele orgazem. Ker gre za fizično stimulacijo erogениh con, se živčni dražljaji prenašajo v centralnoživčni sistem. Posledično bi lahko tudi prišlo do tvorbe orgazma, četudi ni bilo konsenza za spolni akt. Vendar v literaturi nisem zasledil slednjega pri primerih, ko so žrtve otroci.

Govorimo o teoretičnih izhodiščih, glede fiziologije tvorbe impulza – lokalno v spolnih organih in centralno v možganih.

Ste zasledili kakšne vzorce pri spolnih praksah oseb, ki so v otroštvu izkusile spolno nasilje?

Pogosto je hitro menjavanje spolnih partnerjev, iskanje potrditve – to je najbolj značilno pri ženskah. Moški pogosto trpijo za motnjami erekcije. Telo namreč izenači spolnost in trpljenje, in v želji preprečiti trpljenje, moti erekcijo. Pogoste so tudi disfunkcije orgazma, aseksualnost, ...na žalost se pogosto pojavljajo tudi nezdrave spolne prakse. Včasih to pripelje tudi do skrajnosti – žrtev izvaja pedofilijo naprej in ponavlja vzorec.

Zakaj?

Posttravmatski stresni sindromi lahko vplivajo, da žrtev postane agresor.

Gledališčiti raziskavo: režijsko-dramaturški pristop

*Umetnost je polje transformativnega potenciala družbe, zato smo se o tematiki spolnih zlorab otrok odločili v prvi vrsti spregovoriti skozi jezik (avtorskega) gledališča. Projekt *Krik* je ekipna raziskava teme, naše prvo soočanje z njo skozi gledališkost, naš prvi glas, ki pa ga želimo razširiti tudi onkraj meja performativnega.*

PROCESUALNO

Projekt je zastavljen kot predstava v nastajanju, torej še-ne-dokončana raziskava ali bolje: raziskava, ki je ni mogoče končati, ki se ne sme nikoli končati. Temo spolnih zlorab (otrok) želimo s predstavo kot umetniško gesto postaviti v ospredje družbenega diskurza in ustvariti poligon za aktivnejše reševanje akutnih problemov, ki se tičejo predvsem sramu, tabuiziranosti in posledično molka ob izkušnji spolne zlorabe. Prav zato princip kontinuirane raziskave. O tako kompleksni temi, ki niti na nivoju psihološke in sociološke znanosti ni dokončno raziskana, je mogoče govoriti le z nenehnimpreizpraševanjem civilizacijskih in etičnih vzorcev, zdetabuizacijo.

Uprizoritveni kod predstave v nastajanju omogoča raznolike performativne pristope, ki reflektirajo iskanje ustreznega gledališkega jezika kot izraza za obravnavani družbeni fenomen. Igralca se v predstavi v tematiko mimetično poglobljata, a iz nje nenehno znova izstopata in se vračata v pol-privatno pozicijo opazovalcev. Na nivoju igre preizprašujemo mejo med dramskim gledališčem in performansom, pripovednim in plesno-gibalnim pristopom, fikcijo in dokumentarnostjo ter skozi dramaturgijo

nizanja prizorov reflektiramo lastni proces raziskave. Soočamo se z vprašanjem, kakšen režijski pristop bi bil najustrežnejši za obravnavo tako občutljivih tem, kot so (spolna) zloraba, občutek krivde in pozicija (družbene) odgovornosti, a nanj odgovarjamo le z eklektiko sledi, ki jih v predstavi pušča njena procesualnost. Procesualna narava projekta se ohranja tudi skozi okvir dnevniških zapisov oz. zvočnih refleksij ustvarjalcev predstave, ki so nastajali med vajami.

PROSTOR GLASU IN TELES

Zvočni posnetek je dokument govornjene besede, zapis glasu v času, zabeleženi krik. Predstava v celoti temelji na odnosu glasu in telesa, tematsko in izvedbeno se ukvarja z vprašanjem (spre) govoriti in storiti. Ker vsebina prizorov črpa iz polja realnega, predstavljenega skozi prizmo fikcije, zvočni zapisi pomenijo vnos dokumentarnosti in osebnega pristopa. Beležijo soočanje avtorske ekipe s predočeno tematiko in posledično razvoj odnosa do zbranega materiala. Beseda dobi svoj (prazen) prostor. Glas postane tretji igralec, loči se od telesa in se nato znova vrača vanj. Telo reagira, ko glas več ne more, a glas ostane tudi za tem, ko je telo že obnemoglo. Zvočni prostor predstave tako postane njen lastni dokument, medtem ko je sam odrski prostor že od začetka zastavljen kot dokument predstave, ki se bo zgodila. Gledališki prostor čaka, da ga naselimo z gledalci in ustvarjalci, ki bodo skozenj raziskovali teme, o katerih so do sedaj molčali. Skozenj se učimo oblikovati svoj glas in izrekati družbenotransformativne teme v polju umetniškega potenciala.

PERFORMATIVNO IN/ALI INFORMATIVNO

Dogodek je sestavljen iz dveh delov; iz predstave, ki vprašanja zlorabe razpira in ponuja platformo za oblikovanje stališč, ne podaja pa odgovorov in sklepov, ter iz pogovora s strokovnjaki, ki se odziva na teme, obravnavane v predstavi, ki podaja teoretsko ozadje statistike o spolnih zlorabah in ki predstavlja začetek nadaljevanja naših raziskav. S pogovorom bi radi družbo informirali o pomembnosti glasu posameznika in stroke na tem področju, saj bomo le tako lahko presegli civilizacijske tabuje ter s splošno izobrazbo in prekinitvijo molka preprečili nadaljnje zlorabe. Dogodek je zastavljen kot živ organizem, kjer predstava temo odpira, diskusija pa (tako gledalca kot ustvarjalca) informira.

Projekt *Krik* pomeni nenehno preizpraševanje, neustavljivo potrebo po izražanju, zato nameravamo materiale, zbrane na pogovoru po prvem glasu, uporabiti za kreacijo nadaljnjih raziskav in umetniških akcij. Pogovor tako ne informira zgolj gledalca, temveč tudi samo predstavo v nastajanju, zaradi česar je dobrodošel tudi kakršenkoli odziv občinstva, ki bi želelo s svojim mnenjem, izkušnjami ali znanjem doprinesti k raziskavi teme spolnih zlorab (otrok) ali spolnosti kot take.

Urša Majcen

Kaj krik kriči: O misli za procesom

*Don't listen to a word I say,
screams all sound the same.*

OF MONSTERS AND MEN

Odlašam. Težko je pisati o temi, čeprav se z njo ukvarjam že dobro leto dni. Ni moja tema, čeprav je tema vseh nas – družbe, sobivanja. Poseg v intimo, večji ali manjši, je del vsake zgodbe o sreči. In s tem se je tudi začelo. Z željo, da povemo zgodbo in jo poskusimo razumeti.

To ni zgodba nekoga od nas. Niti ni ena zgodba. So niti, spletene iz drobnih dotikov, ki jih je na nas pustilo bežno srečevanje z vsakdanjo zlorabo, z raziskovanjem teme, s spoznavanjem ljudi. V uprizoritvi ni osebne izpovedi, dogodek ni mišljen kot javna terapija, niti ni znanstvena obravnava teme. Ne glede na vse raziskovanje se zavedamo, da nihče med nami ni niti najmanj usposobljen, da bi imel o tem pravico govoriti. Niti ne poskušamo prikazati konceptov prav in narobe. Osnovna želja ob začetku projekta, ob spoznavanju teme, razvijanju misli in poskusu preliti le-to na oder je bila razumeti in spregovoriti. Spustiti iz sebe prvi glas, ki bi pomagal govoriti o tem, o čemer ne maramo govoriti. Ki bi pomagal destigmatizirati to, kar bi raje pustili pod oznako tabuja. Naj torej poskusim osvetliti nekaj krovnih misli, ki so nas med raziskovanjem in poskusom gledališčenja spremljale.

MED NELAGODJEM, KONTROVERZNOSTJO IN MORALIZIRANJEM

Prva asociacija, ko govorimo o gledališčenu teme spolne zlorabe otrok, je seveda katera od nešteti variacij zgodbe o Rdeči kapici in velikem zlobnem volku.

Spomnim se rjavih semiš hlač. Temnih čevljev. Nekje pri pasu se slika odreže. Ne vem, če sem ga kdaj sploh pogledala v obraz.

Bolj kontroverzen pristop bi bila varianta *sympathy for the devil*, ista zgodba torej, z drugega zornega kota.

Sem pedofil, pa ne vozim belega kombija, ne ponujam bombonov, nisem doktor Fig, prijazni stric, stranger danger. Ne živim blizu šole, na poti do službe se izogibam potem, kjer se sprehajajo vzgojiteljice z malčki, in na poti domov se umikam mestom, kjer se po pouku zadržujejo najstniki.

Pristop ene zgodbe se zdi v vsakem primeru napačen. V kolikor se lotimo prirejanja romana, kratih zgodb ali filma, se oddaljimo od realnosti. V kolikor se osredotočimo na izpoved žrtev, ostajamo v polju vzvišenega položaja moraliziranja in pravičniškega opozarjanja na bolečino, ne da bi ponudili rešitev. V kolikor se osredotočimo na pedofile – vzdržne pedofile in njihov boj s sabo in družbo, spregledamo stališče družbe, žrtev. V kolikor se osredotočimo na

obravnavo ali kritiko pravnih in represivnih sistemov države, je spet preveč ozko. Če postrežemo zgolj z dejstvi in statistiko, postanemo didaktični. Tema je obsežna, ne moremo je obravnavati zgolj po eni liniji in odgovora nanjo ne moremo ponuditi. Zdravila ni.

Tako je projekt postal projekt v trajanju. Težnja po nenehnem raziskovanju koščkov, fragmentov, ki se sestavljajo v razbito podobo zrcala. Na posamezne glasove. In tudi na posamezne prizore, sestavljene iz različnih perspektiv: izpoved zlorabljenega dekleta, izpoved pedofila, ki nikdar ni sledil svojim impulzom, in pripoved o zlorabi, ki se nikoli ni zgodila, postavim z ramo ob rami. Vprašanja pa se še kar ne končajo. Kako izgleda sojenje? Kaj razmišlja ena in kaj druga stran enačbe? Kako se v vsakdanu pogovarjamo o temi, kadar se? Kako sami prestopamo meje drugih teles, četudi brez dotika?

Vprašanje je hkrati osebno in javno, dilema se tiče tako posameznika kot družbe. Tako smo k poskusu gledališčenu vseh teh misli pristopili skorajda nežno.

ISKANJE DOTIKA

Na neki točki sem začela teč. S tem se je stvar tudi končala. Antiklimatično in netravmatično so semiš hlače zaostale za mano, ko sem pritekla na tržnico, med ljudi.

V uprizoritvi ni fizičnega nasilja. Linija zvoka in linija iskanja dotika tvorita uprizoritveni okvir, v besedilu prevladuje monološka forma izpovedi in pripovedi. Odrske podobe in pripovedi nosijo težo povedanega, težo teme. Telesi in glasilke se umaknejo pomenu.

Struktura je nastala organsko, odločitev o tem, da ne uprizarjamo nasilja, pa za sabo nosi misel o meji med gledališčem in realnostjo. Čeprav je dogajanje na odru fikcija, je le-to za telesi igralcev še vedno resnično. Pravo telo je pred nami, ko na odru slečemo igralko, in pravi objem najdeta (iščeta) telesi igralcev, čeprav igrata. Uprizarjati dobesedno se je v kontekstu te uprizoritve zdelo odvečno, celo odvrtačo. Težnja je odpreti polje pogovora, ne presuniti gledalca z nasiljem obravnavanega dejanja.

Kljub temu vrata dvorane ostajajo odprta ves čas trajanja predstave. Varni prostor za govor o ne-varni temi vključuje možnost odhoda.

KRIK BREZ KRIKA

Ker sem takrat sam. Ker me nihče ne sliši. Ker me nihče ne vidi.

Pretenciozno se je pretvarjati, da lahko že s prvim v seriji dogodkov ponudimo kakršen koli odgovor ali rešitev. Dogodek zgolj razpira vpogled v proces spoznavanja in prvega soočanja s temo ter seveda pogovor, s čimer se proces nadaljuje in razvija. Ravno zato je pogovor ključni del dogodka in razvoj ključni del pristopa k problemu.

Prav zato v naslovu najdemo krik (z jasno asociacijo na Muncha idr.), čeprav se v uprizoritvi glasu ne dvigne do te jakosti. Morda ni izrisana ena sama misel in se skozi uprizoritev bolj kot ne razpirajo vprašanja. Ne vemo, kaj gleda pojava na slavni Munchovi sliki. Vemo, da kriči. Morda ni važno, kaj točno so njene besede. Važen je glas, ki na problem opozori, ki opozori nase, na svoj obstoj. Morda glas, sestavljen iz več glasov in z več stališči. Važen je glas, ki govori, kriči, šepeta, mrmra ... in ne utihne, dokler ni slišan.

Tako razpiramo prvi polifonični glas tega malega krika. In poskus razpiranja teme, na katero ne smemo pozabiti.

KOSILO

Verjetno ti ne bi bilo treba
z lastnimi rokami delati eksperimenta
»Pa poglejmo, koliko časa lahko zdržiš brez zraka«.

No, očitno dlje, kot sem mislila.
Potem se od nekje daleč zasliši znani glas,
ki se dere »KOSILOOO«
(na katerega sem zaradi
teme pred očmi in nedelujočih nog zamudila).

Ti lahko mirno srebaš govejo juho.
Zate je davljenje sedemletnega otroka
očitno enako preprosto.

Tisti, ki jim roke nekoga ljubega še nikoli niso
preprečevale vdiha, ne bodo nikoli razumeli,
zakaj ne maram družinskih kosil
in kopalnic brez ključev.

Naslednji dan sva obirala češnje.

MARY ANNE BLANCHE

ZGODBA

Povedal bi zgodbo. Kratko.

Bilo je dekle. Zelene oči in miren, tih značaj. In bil je fant. Ne preveč samozavesten, trmast in vztrajen. Po naključju sta se spoznala in fant se je ob prvem pogledu v njene iskriverne oči noro zaljubil vanjo. Kmalu sta pristala skupaj. Kako sta bila srečna! Njuna sreča je trajala mesece, morda celo leta.

Enkrat ... enkrat sta šla skupaj na vikend. Prvič sta bila sama. On je pekel njeno najljubšo jed: palačinke, ona pa ga je nepremično, z rahlim nasmeškom na obrazu gledala in na zvočnik dala svojo najljubšo pesem, tisto od Orlekov, Ko so lipe cvetele.

Vonj po palačinkah, vonj po sreči.

Ko je nastopil refren, sta pristala v dolgem objemu in takrat je na majici začutil nekaj toplega in mokrega, njene solze. Presenečen jo je vprašal, zakaj joka, ona pa mu je odgovorila, da enostavno še nikoli ni bila tako srečna. Potem pa drget njenega telesa, ko sta tistega večera gola ležala drug ob drugem. Kaj je narobe? Nič. To se ji od nekdaj dogaja, kadar s kom leži tako blizu. Zakaj? Ne ve. Njeno telo se pač samo od sebe trese. In on jo je stisnil k sebi in ji rekel, da jo ljubi. Želel je, da bi se počutila varno. V prihodnje jo je še bolj stiskal k sebi in ji še bolj poudarjal, kako zelo jo ima rad in kako si želi, da bi se počutila varno in kako noro jo ima rad in morda je celo malo pretiraval pri tem, ampak res jo je želel obvarovati. Niti sam ni vedel pred čim. Tudi ni videl, da ona ni več tako zelo srečna z njim in da si morda želi kaj drugega. To mu je kmalu tudi povedala. In šla poiskat srečo k drugemu. In spet k drugemu. Njemu pa ni bilo jasno, kaj je šlo narobe.

MEDVED PU

Spomnim se, ko sva hodila v kino. Ko sva šla gledat Medvedka Puja in sem sedela tko, da so mi noge bingljale dol, moral si mi pomagat zlest na stol. Nism še znala brat podnapisov in si mi jih ti bral. Takrat sm se počutla tko blizu tebi. Lepo mi je blo, kot mi je blo lepo vsakič, ko si pršu pome. Skor vsakič. Ampak sem ponavadi skušala preslišat nek tak offfiling. Filing k ga maš, ko si z neznancem. Kje je mami? Kdo si ti? Zakaj moram k tebi enkrat na mesec in zakaj te kdaj ni in te čakam in se oklepam mami za ramena, ker nočem it s tabo in zakaj kdaj si in me pelješ vsakič k drugi bejbi in kdo so te bejbe in a so vrede, a me majo rade, a me maš ti rad, a me maš rad, a me maš, a me maš? In zakaj si vpričo Medvedka Puja na moje stegno položu roko in me božal?

KDO SEM?

kdo sem ko te pritisnem ob steno in ti rečem sej si rekla da maš rada to

kdo sem ko ti z roko pokrijem usta in ti rečem če komu poveš bodo za to zvedli tvoji starši

kdo sem ko te slečem in rečem a me nimaš rada

kdo sem ko ti častim pijačo in pričakujem da mi daš

kdo sem ko te povabim plesat in ti grem z roko pod majco

kdo sem ko te prosim za samo še eno slikco prisežem ta bo zadnja

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko v zorici stojim ob šanku in prečekiram vsako mladoletnico

kdo sem ko ti rečem da te nikoli ne bi udaril in te klofutam ko mi prihaja

kdo sem ko rečem karkoli in pristanem na vse ko te hočem v svojem naročju

kdo sem ko ti rečem sej ti bo pasal

kdo sem ko te božam po stegnu in se smejim tvojim šalam

kdo sem ko me zašlataš in se samo nasmehnem

kdo sem ko ti pridržim vrata samo da te pogledam v rit

kdo sem ko ti ponudim napredovanje in ti rečem veš kaj moraš narest

kdo sem ko te hočem obvarovat pred vsem hudim zato da bi mi rekla ljubim te

kdo sem ko mi pride in ti pokličem taksi

kdo sem ko mi govoriš o očetu in si drkam kurca pod mizo

kdo sem ko lajkam tvoje slike na instagramu in ti pošljem dick pick

kdo sem ko ti rečem a si mal shujšala

kdo sem ko te pijan kličem po polnoči

kdo sem ko te ogovorim pri šanku in ti rečem da nič nočem od tebe

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko zavrnem seks s tabo ker med nogami nisi pobrita do golega

kdo sem ko zahtevam tvojo vozniško te popišem in ti naslednji dan začnem sledit na instagramu

kdo sem ko pod režijsko mizo postajam trd medtem ko se na odru slačiš

kdo sem ko se ne spomnim vsebine prizora ker se je v njem igralka slekla

kdo sem ko mi med prizorom rečeš stop in se ne ustavim

kdo sem ko dobim vlogo ker izgledam kot punčka

kdo sem ko opazim da imaš tatuje in ti rečem da je to grdo in da jih igralka ne bi smela imet

kdo sem ko ti rečem predobra si zanj

kdo sem ko ti rečem tok luštna pa še kar samska

kdo sem ko ti rečem da bi bla bolj lušna z dolgimi lasmi

kdo sem ko te vprašam a oblekc pa ne nosiš

kdo sem ko ti rečem ta oblekca je pa mal kratka

kdo sem ko v garderobi ob pogledu na tvoje telo rečem kosmatinko

kdo sem ko ti rečem pa sej si moški dej zagrab jo

kdo sem ko ti rečem pa kaj si taka pička

kdo sem ko vaju vprašam kdaj se bosta poročila

kdo sem ko ti rečem da s tem študijem ne boš dobil službe

kdo sem ko se postaviš zase in te vprašam zakaj se razburjaš

kdo sem ko ti rečem da moraš prilagodit svoja pričakovanja

kdo sem ko v imenu ljubezni naročam pijačo namesto tebe

kdo sem ko ti dam napitnino in te užgem po riti

kdo sem ko ti rečem enga smo pa še zmeri

kdo sem ko greš žurat in ti že dvanajstič rečem pazi nase

kdo sem ko greva plesat in za zabavo vzameva ghb

kdo sem ko ti rečem ne in sem takoj problematična

kdo sem ko ostanem tiho

kdo sem ko izzivam

kdo sem ko ti pustim da me v svoji pisarni šlataš za rit

kdo sem ko manipuliraš z mano in se izgubim

kdo sem ko ti zaupam

kdo sem ko jokaš in ti rečem da si preobčutljiv

kdo sem ko ti rečem joj jaz bi imela pa tako rada kakšne vnukce

kdo sem ko vnučinjo potrepljam po riti

kdo sem ko ti rečem saj riba pa ni meso

kdo sem ko ti rečem a živali se ti pa nič ne smilijo

kdo sem ko ti rečem še vsaka vegetarijanka je dala meso v usta

kdo sem ko ti rečem nisi lezbijka sam ta pravega kurca še nisi dobila

kdo sem ko ti rečem da si mi všeč tak kot si in ti za božič kupim brivnik

kdo sem ko raziskujem o pedofiliji

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko mi rečeš ne in rečem zakaj ne

kdo sem ko ti rečem da bom vedno tu

kdo sem ko ti rečem da te ljubim

kdo sem ko prepleteva prste

kdo sem ko ti rečem oprosti

Društvo SOS

Spletna stran: www.drustvo-sos.si
SOS telefon: 080 11 55
E-mail: sostelefon@drustvo-sos.si

Združenje za moč

Spletna stran: www.zamoc.si
Dežurni telefon 24/7: 041 20 49 49
E-mail: info@zamoc.si
Facebook: @SkupajZaMoč

Telefon: 080 28 80 (Ljubljana)
041 276 434 (Maribor)

Beli obroč Slovenije

Spletna stran: www.beliobroc.si

Ljubljana

Telefon: 01 4305 490
040 772 276
E-mail: beliobroc@gmail.com

Celje

Telefon: 040 533 227
E-mail: beliobrocCelje@gmail.com

Velenje

Telefon: 040 533 227
E-mail: beliobrocVelenje@gmail.com

Koper

Telefon: 040 699 613
E-mail: beliobroc.kp@gmail.com

S neba padaju dvije zvijezdice.
Jedna za mene, druga za tebe.